

Bezárták a bohémek és ifjú divatdiktátorok irodalmi kávéházát

Az Artista kötéltnca

1995.04.21

Az Artista Divatstúdió április a napokban mutatta be tavaszi-nyári kreációit a Művész Színházban, s Ravasz tavasz elnevezéssel illetett műsoruk újfent telt házat vonzott. Forrai Miklós stúdióvezetővel a divatról, irodalmi kávéházukról és kezdeményezéseik valóra váltásának nehézségeiről beszélgettünk.

Forrai Miklós és az Iparművészeti főiskola frissen diplomázott tervezői: Iván Júlia, Imre Katalin, Köves Ábel, Rácz Nóra, Schön Edina és Stampf Katalin 1993 decemberében hozták létre az Artista Divatstúdiót s megnyitották első szalonjukat a Petőfi Sándor utcában, ahonnan az év januárjában költöztek tovább a Párizsi utcába.

Baráti társaságuk naprakész, meghökkentően könnyed megoldásaival a kommersz ellen lép fel, jövőbeni terveik között szerepel egy külföldi mintát követő divatház létrehozása, ahol arcuattervezéssel is foglalkoznának. Miközben az itthon dolgozó tervezők jellemzően a hagyományos irányvonalat képviselik leginkább az eladhatóságot tartva szem előtt, az Artista a fazon, a színek, az anyagtervezés tekintetében sokkal merészebb az átlagosnál, anélkül, hogy rétegigényeket szolgálna. Rátaláltak közönségükre, pedig ugyanúgy felkeresi őket az idősebb korosztály, mint a megszokottat elutasító, bohém fiatalság.

Forrai szerint, bár egységes divatról ma már nem beszélhetünk s az uniformizálás is megszűnt, azt az utat sem kívánják bejárni, amelyre rajtuk kívül ezidáig senki sem tévedt, hiszen Magyarországon a mai napig divatbemutató címkével látják el a legkülönbözőbb termékbemutatókat is. A stúdió minden évben két önálló fellépést tart, tudatosan törekedve az állandó kísérletezésre, amelynek egyik eleme a rendszeres helyszínváltoztatás. Első bemutatójukat a hajdani Moulin Rouge-ban tartották, az őszi-téli szezon ruháit a Gellért fürdőben láthatták az érdeklődők. Legutóbb a színház felé kívántak közelíteni, tudatosan kerülve a teátrális eszközöket. Az összbenyomást szolgálja az általuk választott hangulatteremtő zene is. Gellértbeni showjuknál a Rhythm and Blues egyik karakteres képviselője, a Kim Novak segédkezett, a Művész Színház légköréhez misztikus muzsika illet.

Modelleikre egyrészt ügynökségeken keresztül találnak, de keresik a kifejező, érdekes arcú hölgyeket, férfiakat. Kérdésekre, nem ütközik-e nehézségekbe mecénásokra bukkanni a költséges bemutatókhoz, a stúdió egyik munkatársa úgy válaszolt; habár a művészet pártolása egyre jellemzőbbé vált a cégek között továbbá szívesen szolgálnak humanitárius ügyeket is, a divatra kevésbé áldoznak s fáradságos munkába telt, amíg szponzorokra akadtak.

Forrai Miklósnak kezdettől fogva az volt a szándéka, hogy jellegzetes művészkávéházat teremtsen a szalon második szintjén, a gyakorta nosztalgiával emlegetett New York mintájára értékes irodalmat, képzőművészetet közvetítve. Csütörtök esténként örömmel tett eleget meghívásainak Petri György, Konrád György, Eörsi István, Radnóti Sándor, Nádasy Ádám és Parti Nagy Lajos, felolvasóestjeik tomboló sikert arattak. Rendszeressé váltak a kiállítások, fiatal fotóművészek; Bozsó András, Drégely Imre és Geo Tóth alkotásai díszítették a falakat s a szárnyaló fantáziájú Kentaur munkáiból is kiállítást rendeztek. Vasárnaponként klasszikus kamarazene szólt.

Az idilli állapot azonban, ha ideiglenesen is, de megszűnt. Ottjártamkor a kávéház bizonytalan ideig zárva tart, ugyanis működésüket a ház lakói korántsem fogadták elragadtatással. Forrai

szerint kezdetektől fogva ellenállásba ütköztek, de megkíséreltek a kifogásoltakon változtatni: 22 órakor zártak, bár ez csütörtökönként nem ment zökkenőmentesen, csukták a kaput, figyelemmel arra, hogy a lakók esetleg személyes biztonságukat féltik. Ennek ellenére kitessékelték őket a lakógyűlésről, s hosszas huzavona után a közös képviselő 18 pontból álló panaszos levéllel fordult az V. kerületi Önkormányzathoz, ahonnan a stúdió azt a választ kapta: a közös megegyezésig szüneteljenek. Forrai megjegyezte, a lakók eddig semmiféle kompromisszumkészséget nem tanúsítottak, szerinte előítélettel viseltetnek irántuk, s nagyon is lehetséges, hogy a rosszállók egyike sem látogatta még meg őket. A személyes sérelemmel kevésbé foglalkozik, úgy érzi, a történetek során ismét a kultúrát érte arculcsapás. Fájjalja, hogy kiveszőben a helyes értékrend, életszemlélet. Meggyőződése: az apró szépségeket egyre kevésbé hajlandók észrevenni az emberek, s az igénytelenséget szolgálja az is, hogy lassan mindent beborít az országba özönlő olcsó bóvli, amely kizárólag a rendszerváltás látványos velejárója. Megemlítette; a változások előtt is sportcsarnokokot töltöttek meg a lakodalmas rock hívei, míg az igényes koncerteken csupán néhány ezren lézengtek.

Az Artista Divatstúdió csakis hosszú távra tervez. Legközelebb Ausztriába és Olaszországba készülnek, miközben őszi-téli nagyszabású bemutatójukon dolgoznak – remélik, mihamarabb helyreáll a "rend" s újra megnyílhat a kávéház.

Horeczky Kriszta